

ירושלים, כ' כסלו תשפ"ב
24 נובמבר 2021

לכבוד
עו"ד שלומי הייזלר
יו"ר הות"ל

בדוא"ל

שלום רב,

הנדון: עידוד התחרות במשק החשמל באמצעות כניסתם של שחקנים חדשים

1. לקראת הדיון בוועדה לתשתיות לאומיות (להלן הות"ל) בעניין קידומן של תחנות כוח פוסיליות במדינת ישראל עד לשנת 2030, אשר צפוי להתקיים בשבוע הקרוב, אבקש להביא בפניך את עמדת רשות התחרות באשר לחשיבות התחרותית שבכניסת שחקנים חדשים למשק החשמל.
2. בהתאם למידע שמצוי בפני רשות התחרות, בשבוע הקרוב צפויה הות"ל להכריע באשר לקידום התוכניות של מספר תחנות כוח עתידיות. חלק מהתחנות המדוברות מצויות בבעלות שחקנים אשר פועלים זה מכבר במשק החשמל (ובכלל זאת דוראד, OPC חדרה ו-OPC מישור רותם) וחלקן מצויות בבעלות גורמים שלא פעלו עד כה במשק החשמל, וזו להן ההתמודדות הראשונה על הקמת תחנת כוח בישראל.
3. בהתאם לאסדרה הנוכחית של הרשות לשירותים ציבוריים-חשמל (להלן רשות החשמל), יצרני החשמל הפרטיים מציעים הצעות מחיר ליצור אנרגיה למנהל המערכת. במצב זה, ישנה משמעות תחרותית רבה למספר השחקנים המשתתפים בהליך הצעות המחיר ולנתחי השוק שלהם.

4. ככל שמספר השחקנים קטן, אזי פוחת התמריץ שקיים לכל שחקן להציע את המחיר התחרותי ביותר ונוצרים תנאים נוחים יותר לתיאום. גם כאשר קיים מספר רב של שחקנים אך לשחקן אחד נתח שוק משמעותי, הדבר עלול ליצור עיוות בתמריצים השונים שלו, והוא יוכל להציע מחיר גבוה מהמחיר התחרותי וזאת, בין היתר, בשל היווצרותו של כוח שוק. במסגרת בדיקה שערכה הרשות עולה כי משקי חשמל שונים בעולם, בעלי מאפיינים דומים למשק הישראלי, מתפקדים באופן תחרותי מיטבי כאשר פועלים בהם מספר רב של שחקנים. לכן, על מנת לעודד את התחרות במשק החשמל הישראלי יש לשאוף למספר רב ככל הניתן של משתתפים בעלי נתחי שוק שאינם משמעותיים.
5. לאור האמור לעיל, רשות התחרות סבורה כי יש לתת עדיפות להקמת תחנות כוח בבעלות שחקנים חדשים.
6. בהקשר זה נציין את תחנת הכוח קסם, המקודמת על ידי קסם אנרגיה (בהספק מתוכנן של כ-780 מגוואט) וכן את תחנת הכוח "התחנה המזרחית" המקודמת על ידי ריינדיר אנרגיה (בהספק מתוכנן של כ-1,300 מגוואט). תחנות אלו מיועדות להיות מוחזקות ומופעלות על ידי שני שחקנים חדשים בתחום יצור החשמל, ובהתאמה - צפויות להביא לשיפור משמעותי במצב התחרות במשק החשמל.
7. בנוסף לאמור, ככל שיתקיים הליך תחרותי על ידי רשות החשמל לצורך בחירת תחנות הכוח שיוקמו בפועל, וזאת בהתאם לקול הקורא שפרסמה בנושא,¹ הרי שפסילת תחנות כוח כבר בשלב זה צפויה לפגוע בהליך. ככל שמספר המתמודדים בהליך שכזה יהיה נמוך יותר הרי שההצעות הזוכות צפויות להיות תחרותיות פחות ובכך לפגוע ברווחת הצרכן.

¹ ראו "עקרונות להליך תחרותי להקמת הספק חדש" - https://www.gov.il/he/departments/publications/Call_for_bids/espekn

8. לסיכום, תחום ייצור החשמל הקונבנציונאלי בישראל מתאפיין כיום במספר מועט יחסית של שחקנים פרטים משמעותיים וזאת לצד פעילותו של מונופול ממשלתי בדמות חברת החשמל לישראל. לפיכך, הרשות רואה חשיבות רבה בהכנסת שחקנים חדשים לתחום זה באופן שצפוי לסייע להגביר את התחרות. הכנסת מתחרים חדשים כאמור צפויה לשפר את המצב התחרותי במשק החשמל באופן שיביא להורדת המחיר לצרכן, ויעלה את רמת הרווחה הכללית במשק.

אנו עומדים לרשותך לכל שאלה או הבהרה, ככל שאלה תידרשנה.

בכבוד רב,

מיכל זיו
מ"מ הממונה על התחרות

העתק:

גברת קארין אלהרר, שרת האנרגיה
מר יואב קצבוי, מ"מ יו"ר רשות החשמל
מר יוגב גרדוס, מ"מ יו"ר ראש אגף תקציבים